

теїну і співвідношення поживних речовин – була кращою. Однак на практиці однорічні бобово-злакові травосуміші ще мають низьку продуктивність, недостатньо вивчені елементи технологій їх вирощування, а тому питання удосконалення існуючих технологій є дуже актуальним. В контексті ж змін клімату в бік глобального потепління питання розробки нових рішень при виробництві високоякісних кормів на орних землях стоїть особливо гостро.

Використання у кормовиробництві нових сортів вівса кормового напрямку з високою облистненістю та інтенсивним формуванням надземної маси може в значній мірі забезпечити збільшення виробництва повноцінних зелених кормів із бобово-вівсяних сумішей.

Мета досліджень полягала у виявленні особливостей формування врожаю вівса посівного

в одновидових і змішаних посівах з бобовими культурами залежно від норм висіву та доз мінеральних добрив при вирощуванні їх на кормові цілі в умовах Правобережного Лісостепу.

Дослідження проводились впродовж 2020–2021 рр. на чорноземах опідзолених середньосуглинкових. Клімат регіону помірно континентальний: помірного та достатнього теплозабезпечення і достатнього зволоження. Ґрунт дослідної ділянки – чорнозем типовий малогумусний середньосуглинковий.

В ході досліджень встановлено, що сумісне вирощування вівса посівного з пелюшкою сприяє формуванню таких однорічних агрофітоценозів, які здатні формувати врожайність зеленої маси та вихід сухої речовини на рівні 46,4 та 10,3 т/га, відповідно.

УДК 636.04:633.1/.2(477.7)

Сидоров С. М., аспірант

Голобородько С. П., доктор с.-г. наук, професор, г. н. с.

Дубинська О. Д., доктор філософії, с. н. с.

Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН

e-mail: klenova-dubinskaelena76@ukr.net

ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРМОВИХ АГРОЦЕНОЗІВ ЗАЛЕЖНО ВІД ЇХ СКЛАДУ Й СПОСОБУ ВИКОРИСТАННЯ В ПІВДЕННОМУ СТЕПУ УКРАЇНИ

Головним напрямом розвитку сільського господарства впродовж 1991–2020 рр. була істотна зміна співвідношення між виробництвом рослинницької й тваринницької продукції на користь першої. У зв'язку з цим спостерігалось широкомасштабне скорочення поголів'я великої рогатої худоби, а також свиней, овець та кіз, внаслідок чого відбувалося зниження обсягів виробництва тваринницької продукції, а отже й до недостатнього задоволення попиту населення в продуктах харчування. Тому сучасний стан виробництва продукції тваринництва в господарствах усіх форм власності не відповідає фізіологічним потребам населення в харчуванні, а також у формуванні експорту продовольчих товарів, що пов'язано з організаційною формою господарювання товаровиробників тваринницької галузі.

Основними джерелами виробництва кормів в існуючих системах кормовиробництва в підзоні Південного Степу є однорічні кормові культури, продуктивність яких зумовлюється рівнем інтенсифікації, існуючими технологіями їх вирощування, заготівлею й зберіганням кормів, а також підготовкою та доставкою їх до тваринницьких ферм. Невиконання вказаних вимог та повернення до екстенсивних систем кормовиробництва призводить до істотного спаду виробниц-

тва продукції молочного й м'ясного скотарства. Пов'язано останнє з недостатнім виробництвом кормів для забезпечення потреби в них тваринницької галузі, оскільки в загальній структурі витрат на їх виробництво припадає 55–60%.

Тому подальше підвищення ефективності галузі кормовиробництва шляхом удосконалення енергоощадних технологій вирощування кормових культур та створення й використання оптимізованої структури посівних площ існуючих агроценозів у підприємствах різних форм господарювання на неполивних землях південної частини зони Степу є своєчасним і актуальним.

Дослідженнями встановлено, що продуктивність однорічних кормових агроценозів у середньому за 2021–2022 рр. істотно залежала від погодних умов, що склалися, а також їх видового складу й способу використання. Збір кормових одиниць з моновидових посівів ячменю ярого й вівса посівного при використанні на зелену масу досягав 3,5–4,0 т/га й, відповідно, 4,0–5,2 т/га на сінаж. Продуктивність бінарних посівів: ячмінь ярий + ріпак ярий та ячмінь ярий + гірчиця біла була достатньо високою і, за елімінування способу використання агроценозів, складала 3,8–5,1 т/га корм. од., й відповідно, овес посівний + ріпак ярий – 4,2–6,2 та овес посівний + гірчиця біла – 4,5–5,9 т/га корм. од.